

Mailbericht [REDACTED] van Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn :

Betreft: Aanbieding bijdrage Ronde tafel – medische zorg voor Huisdieren

Geachte heer/mevrouw,

Hartelijk dank voor de gelegenheid om onze praktijkervaringen te delen in het kader van het conceptrapport *Marktonderzoek medische zorg voor huisdieren*.

Namens **Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn** bieden wij u hierbij ons basisdocument aan, met daarbij een tweetal bijlagen met kernpunten/verwijzingen en ACM-leeswijzer.

In deze stukken brengen wij het perspectief in van kwetsbare diereigenaren – minima-huishoudens en de grotendeels onzichtbare groep dak- en thuisloze mensen met huisdieren – en hun dieren zonder stem.

De bijdrage is expliciet gekoppeld aan de thema's en hoofdstukken uit het ACM-conceptrapport en bedoeld als constructieve input voor reflectie, beleid en vervolgacties.

Wij lichten onze bijdrage graag mondeling toe en denken desgevraagd mee over vervolgstappen. Wij hopen hiermee bij te dragen aan een markt voor diergeneeskundige zorg die transparant, toegankelijk en werkbaar is voor alle diereigenaren, juist ook voor wie het minst te kiezen heeft.

Met vriendelijke groet,

Lilianne E.J. van Doorne
Voorzitter
Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn
info@huisdierenwelzijn.nl | 085-1304952

De stichting is een ANBI en CBF Erkend Goed Doel en lid van Goede Doelen Nederland

0. Dank voor de uitnodiging

Dank voor de uitnodiging voor deze ronde tafel. Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn spreekt hier vanuit de dagelijkse praktijk van kwetsbare diereigenaren en hun huisdieren. Wij werken intensief samen met dierenartsen, maatschappelijke organisaties, bewindvoerders en gemeenten en zien van dichtbij hoe ontwikkelingen in de markt voor medische zorg voor huisdieren uitwerken voor dieren zonder stem en voor eigenaren met een zeer beperkte financiële ruimte.

Dit document is opgesteld in samenhang met het conceptrapport van de Autoriteit Consument & Markt, *Marktonderzoek medische zorg huisdieren* (18-12-2025, circa 80 pagina's). Dat rapport vormt voor ons het inhoudelijke vertrekpunt. Wij hebben het thematisch gelezen en gefilterd op alles wat raakt aan kwetsbare dieren, lage inkomens en huishoudens in een minima-situatie, inclusief de grotendeels onzichtbare **verborgen groep** dak- en thuisloze diereigenaren. Een deel van deze invalshoek was reeds opgenomen in de oorspronkelijke tekst; in dit document is die verder verdiept en aangevuld met praktijkervaringen en beleidsmatige aandachtspunten.

1. Over wie en voor wie spreken wij

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn richt zich op huishoudens met een minimuminkomen, huishoudens net boven de armoedegrens en mensen in een dak- of thuisloze situatie met huisdieren. In beleidscontext wordt veelal uitgegaan van **101% als armoedeniveau** en hanteren gemeenten vaak **120% als bijstandsniveau** bij ondersteuningsregelingen. In de praktijk zien wij dat ook huishoudens net boven deze grenzen geen enkele financiële buffer hebben voor onverwachte dierenartskosten.

Op basis van CBS StatLine, sectorinformatie, eigen enquêtes en afstemming met openbare bronnen schatten wij dat circa **900.000 honden en katten** leven bij minima-huishoudens in Nederland. Opvallend is dat bij minima gemiddeld **meer dieren per huishouden** worden gehouden (circa 1,9) dan het landelijk gemiddelde van circa 1,6. Dit vergroot de kwetsbaarheid wanneer kosten voor dierenzorg, medicatie en voeding stijgen.

2. Verantwoord huisdierenbezit als beleidskapstok

Verantwoord huisdierenbezit is een veelgebruikte term, maar wordt in beleid en praktijk nog zelden scherp en eenduidig gedefinieerd. Juist daardoor mist deze term vaak richtinggevende kracht. Verantwoord huisdierenbezit betekent meer dan liefde en goede bedoelingen. Het omvat de structurele mogelijkheid om te voorzien in de basisbehoeften van een dier, waaronder passende verzorging, voeding, preventie, tijdige medische zorg, identificatie en registratie, en het maken van verantwoorde keuzes wanneer omstandigheden veranderen.

In beleidsmatige zin kan verantwoord huisdierenbezit fungeren als **kapstokbegrip** waarin preventie, betaalbaarheid van zorg, transparantie in de markt, consumentenbescherming en dierenwelzijn samenkomen. Wanneer deze kapstok ontbreekt of vaag blijft, verschuift

verantwoordelijkheid impliciet naar individuele eigenaren, ook wanneer omstandigheden dit onmogelijk maken.

Voor kwetsbare groepen – zoals minima-huishoudens en de verborgen groep dak- en thuisloze diereigenaren – staat verantwoord huisdierenbezit extra onder druk door stapeling van problemen. Zonder passende ondersteuning leidt dit niet zelden tot uitgestelde zorg, escalatie en aantasting van dierenwelzijn. Een aangescherpte en expliciet uitgewerkte definitie biedt handvatten om beleid, markttoezicht en ondersteuning beter op elkaar af te stemmen en preventief te handelen.

3. Uitgestelde zorg en escalatie

In minima-huishoudens wordt medische zorg voor huisdieren regelmatig uitgesteld. Niet uit onwil, maar in de hoop dat het dier zonder kosten herstelt. Schaamte, stress en financiële onmacht spelen hierbij een grote rol. Wanneer zorg te lang wordt uitgesteld, verschuift het probleem in de praktijk vaak naar een fase waarin ingrijpen ingrijpender en duurder wordt.

Deze dynamiek laat zien dat betaalbaarheid en tijdige toegankelijkheid van zorg direct samenhangen met dierenwelzijn.

4. Stapeling van kwetsbaarheden

De praktijk laat zien dat problemen zich zelden geïsoleerd voordoen. Bij kwetsbare diereigenaren is vaak sprake van een **stapeling van kwetsbaarheden**. Het gaat om een combinatie van factoren zoals een laag inkomen, beperkte taal- of gezondheidsvaardigheden, psychische stress, schaamte, beperkte mobiliteit, spoedeisende zorg en strikte betaalvoorwaarden.

Voor beleid en toezicht is dit onderscheidend. Marktanalyses en toezicht vinden vaak plaats per afzonderlijk onderdeel, terwijl dierenwelzijn in de praktijk juist wordt bepaald door de samenloop van deze factoren. Dierenwelzijn is daarmee geen optelsom, maar een keten van afhankelijkheden. Wanneer meerdere kwetsbaarheden samenkomen, neemt de handelingsruimte van de diereigenaar snel af. Juist op momenten waarop medische zorg urgent wordt, blijken keuzes dan beperkt en gevolgen groot.

5. Spoedzorg in avonden, nachten en weekenden

Deze samenloop van factoren mondt in de praktijk vaak uit in spoedzorg, waar financiële druk, organisatorische beperkingen en medische urgentie samenkomen. Voor kwetsbare diereigenaren is spoedzorg daarmee niet alleen een medische noodzaak, maar ook een moment waarop systeemkeuzes direct doorwerken in het dierenwelzijn.

In de praktijk betekent spoedzorg voor kwetsbare diereigenaren:

- **Wanneer:** spoedzorg doet zich veelal voor in avonden, nachten en weekenden, juist na een periode van uitgestelde zorg waarin de medische situatie van het dier is verslechterd.
- **Wat gebeurt er dan:** de eigenaar wordt geconfronteerd met acute noodzaak, beperkte tijd voor overleg en directe beslissingen over behandeling, vaak onder hoge emotionele druk.
- **Waarom is keuzevrijheid beperkt:** in spoedsituaties is er doorgaans slechts één beschikbare kliniek of spoedcentrum. Vergelijken of uitwijken is feitelijk niet mogelijk. Tarieven liggen hoger en betaalvoorwaarden zijn strikter.
- **Wat betekent dit voor kwetsbare dieren:** financiële drempels werken op dat moment direct door in dierenwelzijn, met soms euthanasie als uiterste gevolg.

Daarnaast geldt: voor diereigenaren in minima-situatie vormt bereikbaarheid van (spoed)zorg een extra drempel. Reizen naar andere klinieken is vaak problematisch door kosten, beperkte mobiliteit of fysieke beperkingen. Dierenambulancediensten zijn niet overal beschikbaar en brengen kosten met zich mee waarvoor geen vergoeding bestaat. Openbaar vervoer laat huisdieren veelal niet toe of alleen tegen bijbetaling, en taxi's weigeren dieren regelmatig. Voor sommige eigenaren betekent dit dat zij, ondanks acute nood, afzien van zorg.

Vanuit beleids- en toezichtsperspectief vraagt dit aandacht voor de **structuur en inrichting van spoedzorg**, transparantie van tarieven en de vraag in hoeverre marktmechanismen in spoedsituaties daadwerkelijk werken voor kwetsbare consumenten en hun dieren.

6. Praktijk van Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn: 24/7 triage en begeleiding

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn werkt 24/7 op basis van overleg over inkomende (nood)aanvragen van dierenartsen, maatschappelijke organisaties, bewindvoerders en diereigenaren zelf. Deze triage is gericht op het zorgvuldig afwegen van medische noodzaak, proportionaliteit van behandeling en financiële haalbaarheid. Per aanvraag wordt beoordeeld of sprake is van directe spoed, of dat uitstel medisch verantwoord is. Daarbij wordt steeds gekeken welke behandeling zinvol is voor het dier en welke stappen realistisch zijn voor de eigenaar.

Behandeltarieven worden waar mogelijk voorafgaand aan de behandeling besproken met de behandelend dierenarts. De stichting pleit daarbij voor duidelijke en bij voorkeur **all-in behandeltarieven**, zodat zowel dierenarts als eigenaar weten waar zij aan toe zijn. Eventuele korting of maatwerk wordt aan de voorkant besproken en niet pas bij de eindafrekening. Dit voorkomt onduidelijkheid, teleurstelling en verdere escalatie van stress bij de eigenaar.

Een belangrijk onderdeel van ons werk is het begeleiden van eigenaren in minima-situaties. Veel mensen ervaren schaamte, spreken een andere taal dan de dierenarts of begrijpen medische en financiële uitleg onvoldoende. Heldere uitleg in begrijpelijke, 'Jip-en-Janneke'-taal is essentieel om een vertrouwensband op te bouwen. Niet het ontwijken van gêne, maar het herkennen ervan en daarop handelen, maakt dat eigenaren zich gehoord voelen en beter kunnen meewerken aan passende zorg voor hun dier.

Door financiële tekorten in combinatie met een sterk stijgend aantal noodaanvragen is het gemiddelde behandelbedrag per dier fors toegenomen. Deze ontwikkeling heeft de stichting genoodzaakt om het werkgebied voorlopig te beperken tot **zes provincies in Noord-Nederland**. Deze keuze is niet wenselijk, maar illustreert de structurele nood en de impact van hoge dierenartskosten voor minima-huishoudens.

7. Maatschappelijke organisaties en bewindvoerders

Maatschappelijke organisaties en bewindvoerders komen bij mensen thuis en fungeren daarmee in de praktijk als de ‘ogen en oren’ wanneer het gaat om het welzijn van huisdieren in kwetsbare huishoudens. Vroegsignalering van problemen maakt tijdig ingrijpen mogelijk, wat zowel het dierenwelzijn ten goede komt als de kosten voor medische zorg kan beperken.

Bewindvoerders dragen daarnaast een bijzondere verantwoordelijkheid. Juridisch gezien hebben zij een rol in het beheer van de financiële situatie van het huishouden en daarmee ook invloed op de zorg voor aanwezige dieren. In de praktijk zien wij dat zij akkoord moeten geven voor behandelingen, terwijl zij niet altijd bereikbaar zijn, met name in noodsituaties in de avond, nacht, weekenden en tijdens feestdagen. Dit leidt regelmatig tot vertraging of uitstel van noodzakelijke zorg.

Wij pleiten ervoor dat bij het afgeven van een beschikking door de rechtbank expliciet rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van huisdieren in het huishouden. Daarbij zou structureel ruimte moeten worden geboden om noodzakelijke dierzorg mee te nemen in het budget. Dit vraagt niet alleen inzet van bewindvoerders, maar ook ondersteuning en erkenning vanuit de rechterlijke macht, zodat tijdige hulpverlening mogelijk wordt en dieren niet onbedoeld de dupe worden van systeembeporingen.

8. Dak- en thuisloze diereigenaren: de verborgen groep

Naast minima-huishoudens met een vaste woonplek bestaat een grote, grotendeels onzichtbare **verborgen groep kwetsbare mensen**: dak- en thuisloze diereigenaren. Deze groep wordt in beleid vaak niet of slechts zijdelings meegenomen, terwijl de zorgvraag voor hun huisdieren reëel en regelmatig urgent is.

Voor deze mensen betekent het hebben van een huisdier veel meer dan gezelschap alleen. Het dier biedt houvast, structuur, veiligheid en emotionele steun in een bestaan dat gekenmerkt wordt door onzekerheid en instabiliteit. Juist daarom is de bereidheid om zorg te zoeken voor het dier groot, maar ontbreken vrijwel altijd de financiële middelen om noodzakelijke medische zorg zelfstandig te bekostigen. Wanneer een dier ziek of gewond raakt, ontstaat direct een acute en schrijnende situatie, waarin het welzijn van het dier en het emotionele welzijn van de eigenaar onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn ondersteunt deze groep door, waar mogelijk, bij te dragen aan **acute medische behandelingen** van hun huisdieren (hond en kat). De stichting is 24/7 bereikbaar en werkt in samenspel met maatschappelijke organisaties en dierenartsen om

ook voor deze groep tijdige dierzorg mogelijk te maken. In de samenwerking rond deze doelgroep wordt ook samengewerkt met organisaties binnen de **GGZ**, omdat mentale problematiek bij de eigenaar regelmatig een rol speelt en invloed heeft op zorgvraag en regie.

Informatie over deze doelgroep is beschikbaar bij maatschappelijke organisaties zoals opvangvoorzieningen, het Leger des Heils, andere zorg- en opvangorganisaties, dierenartsen en gespecialiseerde goede doelen. Toch ontbreekt structurele borging van deze informatie richting gemeenten en landelijke beleidsmakers. Juist voor deze verborgen groep maakt het verschil tussen wel of geen ondersteuning het verschil tussen tijdige zorg en escalatie, en daarmee tussen dierenwelzijn en dierenleed.

9. Gemeentelijk beleid: armoede en het houden van huisdieren

Juist omdat deze verborgen groep vaak buiten bestaande regelingen valt, is lokaal beleid van doorslaggevend belang.

Gemeenten spelen een centrale rol in het verbinden van armoedebeleid en dierenwelzijn. In de praktijk zien wij dat dierenwelzijn in gemeentelijk beleid vaak nog als afzonderlijk thema wordt benaderd, terwijl de zorg voor huisdieren bij minima-huishoudens en dak- en thuisloze mensen direct samenhangt met bestaanszekerheid en welzijn van mensen zelf.

Bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid rond armoede en dierenwelzijn dient nadrukkelijk rekening te worden gehouden met zowel minima-huishoudens als de **verborgen groep dak- en thuisloze diereigenaren**. Deze groep valt nu vaak buiten bestaande inkomensdefinities en regelingen, terwijl de zorgvraag voor hun huisdieren reëel en soms acuut is.

Ondersteuning vanuit gemeenten kan via verschillende instrumenten worden vormgegeven, zoals een **stadspas of andere methodiek**, waarbij nadrukkelijk géén beperking geldt tot één vast instrument. Belangrijk is dat instrumenten aansluiten bij de leefrealiteit van kwetsbare groepen en daadwerkelijk inzetbaar zijn voor diergeneeskundige zorg, preventie en noodzakelijke ondersteuning. Essentieel is bovendien dat beleid niet alleen op papier wordt vastgesteld, maar ook daadwerkelijk tot uitvoering komt.

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn wordt door gemeenten steeds vaker gevraagd om mee te denken over de ontwikkeling en uitvoering van beleid op het snijvlak van armoede en dierenwelzijn. De stichting is onder meer betrokken geweest bij de ontwikkeling en invoering van diverse stadspassen, waaronder als een van de eerste de Amsterdamse **ADAM-pas**, waarbij ondersteuning voor huisdieren onderdeel werd van het beleid. Deze inzet heeft navolging gekregen bij andere gemeenten. Wij zien een duidelijke groei in aandacht voor dieren in kwetsbare huishoudens en een toenemende bereidheid bij gemeenten om ondersteuning structureel vorm te geven. In deze rol werkt de stichting regelmatig samen met collega-organisaties, zoals stichtingen voor diervoeding, organisaties rond huiselijk geweld en opvang van huisdieren en andere maatschappelijke initiatieven, zodat ondersteuning breder en effectiever kan worden vormgegeven.

10. Markt, tarieven en ketenvorming: consumentenbescherming en toegankelijkheid

Het conceptrapport van de Autoriteit Consument & Markt laat zien dat de markt voor medische zorg voor huisdieren sterk is veranderd. Schaalvergroting, ketenvorming en professionalisering hebben invloed op tarieven, organisatie van zorg en keuzevrijheid voor consumenten. Wij herkennen deze ontwikkelingen uit de praktijk en zien dat zij voor kwetsbare diereigenaren een extra drempel kunnen vormen bij het zoeken naar passende en betaalbare zorg.

Voor consumenten is het van belang om te weten met wat voor type aanbieder zij te maken hebben. Wij pleiten er daarom voor dat dierenklinieken die onderdeel zijn van een keten dit **duidelijk en zichtbaar** vermelden, bijvoorbeeld op de website en in de praktijk, en niet slechts in kleine letters onderaan een pagina. Transparantie over eigendomsstructuur draagt bij aan vertrouwen en maakt het voor consumenten mogelijk om beter geïnformeerde keuzes te maken.

Wij pleiten er tevens voor dat dierenklinieken verplicht transparant zijn over tarieven voor basisbehandelingen, zoals consulten, castraties, sterilisaties, chippen en standaard diagnostiek. Dit maakt het mogelijk om tarieven op redelijkheid te toetsen en versterkt de positie van de consument. Voor diereigenaren met een kleine beurs is daarnaast duidelijkheid over kosten essentieel: het werken met **all-in behandel tarieven** kan bijdragen aan beter begrip, minder misverstanden en meer vertrouwen, juist bij kwetsbare consumenten.

Naast tarieven spelen betaalvoorwaarden een doorslaggevende rol in toegankelijkheid. Vooruitbetaling en directe inning van eigen risico's vormen voor minima vaak een onoverkomelijke drempel. Ook dierverzekeringen sluiten in de praktijk onvoldoende aan bij de financiële realiteit van minima. Veel eigenaren geven aan "een verzekering" te hebben, maar blijken slechts een beperkte basisdekking te hebben waardoor specialistische of duurdere behandelingen niet worden vergoed. Onvoldoende informatie over inhoud van pakketten, aanvullende modules, eigen risico's en vergoedingspercentages bemoeilijkt vergelijking. Dit geldt ook voor verzekeringsvormen die via of in samenwerking met dierenklinieken worden aangeboden. Wij pleiten voor aangescherpte transparantie-eisen, zodat consumenten vooraf beter begrijpen wat wel en niet is verzekerd en welke financiële risico's zij lopen.

Wij zien een belangrijke rol voor ACM in het signaleren van structurele marktontwikkelingen die de positie van kwetsbare consumenten raken. Transparantie, kenbaarheid van ketenvorming, inzicht in tariefstructuren, betaalvoorwaarden en informatie-asymmetrie dragen bij aan consumentenbescherming, zonder dat prijsregulering wordt beoogd. Een goed functionerende markt vraagt niet alleen om efficiëntie, maar ook om toegankelijkheid en transparantie, juist voor wie het minst te kiezen heeft.

11. Communicatie, opleiding en de rol van paraveterinair

Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn werkt samen met een groot aantal dierenartsen en spreekt nadrukkelijk waardering uit voor hun vakmanschap en inzet. De dagelijkse praktijk van dierenartsen en paraveterinair is complex en veeleisend, zeker wanneer zij te maken krijgen met eigenaren die onvoldoende financiële middelen hebben om noodzakelijke zorg te bekostigen.

Tegelijkertijd zien wij dat communicatie een cruciale factor is in de toegankelijkheid van diergeneeskundige zorg. Een deel van de diereigenaren in kwetsbare situaties heeft moeite met medische terminologie, juridische uitleg of financiële voorwaarden. Heldere uitleg in eenvoudige taal is essentieel om vertrouwen te creëren en misverstanden te voorkomen. Niet het ontwijken van schaamte, maar het herkennen ervan en daarop handelen, helpt eigenaren om zich gehoord te voelen en actief mee te denken over passende zorg voor hun dier.

Wij zien het als belangrijk aandachtspunt dat in opleiding en bijscholing structureel aandacht wordt besteed aan omgang met kwetsbare diereigenaren, waaronder minima-huishoudens, mensen met psychische problematiek, beperkte gezondheidsvaardigheden, gehoor- of taalproblemen en anderstalige diereigenaren. Daarnaast zien wij in de praktijk dat communicatie wordt bemoeilijkt doordat diereigenaren regelmatig worden geconfronteerd met Engelssprekende assistenten of dierenartsen. Ook patiëntendossiers en informatie op patiëntkaarten zijn vaak (deels) in het Engels opgesteld. Voor diereigenaren die laaggeletterd zijn of geen andere taal beheersen dan het Nederlands, vormt dit een extra drempel. Juist bij deze groep loopt het gesprek over medische noodzaak, behandelopties en kosten vaak vast. Dit vergroot het risico op misverstanden, wantrouwen en het afzien van noodzakelijke zorg. De recente ervaringen met gevluchte Oekraïense diereigenaren laten zien hoe groot de impact van taalbarrières kan zijn; tolken of laagdrempelige vertaalmogelijkheden zijn dan een randvoorwaarde.

Paraveterinair kunnen door eenvoudige, niet-complexe handelingen – zoals chipcontrole, basisvoorlichting en uitleg over vervolgzorg – de druk op dierenartsen verminderen. Wij pleiten ervoor om, in overleg met beroepsorganisaties zoals Vedias, te bezien waar bevoegdheden en verantwoordelijkheden van paraveterinair verder kunnen worden benut zonder afbreuk te doen aan kwaliteit en veiligheid.

Tot slot zien wij behoefte aan meer duidelijkheid over signalering van verwaarlozing en mishandeling van dieren en de stappen die daarbij kunnen worden gezet. Een heldere beslisboom, waarin wordt aangegeven welke organisatie of instantie wanneer verantwoordelijk is (dierenarts, BOA, politie, NVWA), draagt bij aan tijdige en adequate bescherming van dierenwelzijn.

12. Identificatie & registratie: VOLG HET DIER

Identificatie en registratie van huisdieren vormen een essentiële basis voor verantwoord huisdierenbezit en effectief dierenwelzijnsbeleid. Het uitgangspunt daarbij is: **VOLG HET**

DIER. Goede identificatie maakt het mogelijk om de historie van een dier te volgen, contactgegevens actueel te houden en verantwoordelijkheid te borgen bij verhuizing, herplaatsing of wisseling van eigenaar.

In de praktijk zien wij dat de aanwezigheid en actualiteit van een chip vaak niet structureel wordt gecontroleerd. Veel diereigenaren weten niet of hun hond of kat is gechipt. Uit interviews met dierenvoedselbanken, uitgevoerd door Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn, blijkt dat naar schatting circa **56% van de honden** bij minimaal huishoudens niet aantoonbaar is gechipt, of dat hierover onduidelijkheid bestaat.

Een eenvoudige maar effectieve maatregel is standaard chipcontrole bij binnenkomst in de dierenkliniek, bijvoorbeeld door bij aanmelding de reader langs het dier te halen. Deze controle kan goed worden uitgevoerd door paraveterinaren en vastgelegd op de patiëntkaart. Wij doen een nadrukkelijke aanbeveling om chippen en registreren van honden en katten beter te borgen en te handhaven. Voor katten ligt reeds een plan bij de overheid; wij pleiten ervoor deze invoering te versnellen. Tegelijkertijd is het van belang de naleving bij honden actief te toetsen.

Wie dierenwelzijn serieus neemt, zal ook het volgen van het dier serieus moeten organiseren.

13. Preventie: handel in dieren en druk op de dierenzorg

Preventie vormt een essentieel onderdeel van dierenwelzijnsbeleid en heeft directe gevolgen voor betaalbaarheid en toegankelijkheid van diergeneeskundige zorg. Veel problematiek vindt zijn oorsprong in de manier waarop dieren worden gefokt, verhandeld en aangeschaft.

In de praktijk zien wij dat commerciële online platforms waar levende dieren worden aangeboden, actief inspelen op emotie en impuls. Potentiële kopers worden gelokt met zachtaardige beelden van dieren, lage prijzen en de belofte van snelle beschikbaarheid of levering. Hierdoor ontstaan aankopen zonder voldoende en juiste voorinformatie. Essentiële informatie over herkomst, gezondheid, ouderdieren en medische risico's ontbreekt of is moeilijk vindbaar. Dit maakt het voor kopers vrijwel onmogelijk om een weloverwogen en verantwoorde keuze te maken. De medische gevolgen komen vervolgens terecht bij het dier, dierenartsen, en bij goede doelen en ondersteuningsregelingen. Deze problematiek vraagt aanvullende beleidsmatige aandacht, niet alleen richting online platforms, maar ook richting fysieke winkels waar levende dieren worden verhandeld.

Daarnaast zien wij een toename van dieren met aangeboren of erfelijke aandoeningen als gevolg van doorfok. Deze dieren vragen vaak intensieve en kostbare medische zorg gedurende hun leven. Wij pleiten ervoor om bij de verhandeling van levende dieren minimale, duidelijk zichtbare eisen te stellen, waaronder identificatie en registratie, paspoort, een gezondheidsverklaring via een in Nederland geregistreerde dierenkliniek en duidelijke vermelding van herkomst.

Wie de instroom van problemen niet aanpakt, zal de gevolgen blijven bestrijden aan de achterkant van het systeem.

14. Rol en grenzen van goede doelen & publieke borging

Goede doelen spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van dierenwelzijn, met name daar waar reguliere systemen tekortschieten. Tegelijkertijd is het van belang om helder te zijn over de aard van deze inzet. Goede doelen vormen een **handreiking**, geen structurele oplossing. Hun werkzaamheden zijn afhankelijk van donaties, schenkingen en nalatenschappen en kennen daarmee per definitie grenzen in schaal en continuïteit.

De vraag naar ondersteuning voor medische zorg voor huisdieren bij minima-huishoudens en de verborgen groep dak- en thuisloze diereigenaren neemt toe. Tegelijkertijd stijgen de kosten voor diergeneeskundige zorg, medicatie en voeding. Deze combinatie maakt het voor goede doelen steeds lastiger om aan de groeiende vraag te voldoen.

Zonder structurele publieke borging is opschaling van ondersteuning niet haalbaar. Goede doelen kunnen en willen geen vervanging zijn van overheidstaken, maar functioneren nu vaak als vangnet wanneer andere voorzieningen ontbreken. In de huidige situatie bestaat het risico dat particuliere initiatieven versnipperd opereren en deels buiten het zicht van beleidsmakers blijven. Hierdoor kan samenwerking beperkt zijn en wordt kennis niet altijd optimaal gedeeld. Door duidelijke en passende regelgeving vanuit de overheid kan meer samenhang en structuur worden aangebracht, waardoor initiatieven beter worden verbonden en effectiever gebruik kan worden gemaakt van expertise, zonder de kracht en flexibiliteit van particuliere organisaties te ondermijnen.

Structureel dierenwelzijn voor kwetsbare groepen vraagt om structurele keuzes, niet alleen om incidentele hulp.

15. Dieren zonder stem: ethisch kader, wettelijk kader en oproep tot actie

Dierenwelzijn wordt pas echt getest in situaties waarin het schuurt: wanneer eigenaren weinig middelen hebben, wanneer zorg duur is en wanneer keuzes moeilijk worden. In Nederland is het uitgangspunt dat dieren een **eigen waarde** hebben wettelijk verankerd in de *Wet dieren*. Deze wet vormt het kader waarbinnen dierenwelzijn moet worden gewaarborgd en gaat uit van de internationaal erkende **vijf vrijheden van het dier**:

1. voldoende en passende voeding (vrijheid van honger en dorst),
2. een geschikte fysieke leefomgeving (vrijheid van fysiek ongemak),
3. toegang tot zorg en bescherming tegen pijn, verwonding en ziekte,
4. ruimte voor natuurlijk gedrag en passende interactie,
5. en de vrijheid van angst en chronische stress (mentale staat en omgang met de mens).

Wie stelt dat dieren een eigen waarde hebben, zal deze uitgangspunten niet alleen in wet- en regelgeving moeten erkennen, maar ook in de dagelijkse praktijk moeten laten doorwerken — juist wanneer dieren zich bevinden in kwetsbare sociale en economische omstandigheden. Zoals in hoofdstuk 2 is uiteengezet, biedt verantwoord huisdierenbezit hierbij een noodzakelijke beleidskapstok: het vraagt verantwoordelijkheid van eigenaren én randvoorwaarden vanuit samenleving, markt en overheid.

De praktijk laat zien dat problemen zich vaak opstapelen: lage inkomens, schulden, stress, laaggeletterdheid, taalbarrières, beperkte mobiliteit, psychische of lichamelijke problemen en soms het ontbreken van stabiele huisvesting. Wanneer in zo'n situatie ook een huisdier ziek wordt, ontstaat een complexe problematiek waarin dierenwelzijn, menselijk welzijn en systeembependingen samenkomen.

Wij roepen op tot constructieve actie, waarbij dierenwelzijn niet wordt gezien als bijzaak, maar als integraal onderdeel van beleid en markttoezicht. Niet door nog meer woorden op papier, maar door gezamenlijk de schouders eronder te zetten voor het fysieke en mentale welzijn van dieren, juist in kwetsbare situaties.

De manier waarop wij zorgen voor dieren zonder stem, zegt uiteindelijk iets over hoe wij verantwoordelijkheid nemen voor elkaar.

16. Afsluitende reactie richting Autoriteit Consument & Markt

Wij waarderen het dat de Autoriteit Consument & Markt met het conceptrapport *Marktonderzoek medische zorg voor huisdieren* inzicht biedt in een markt die voor veel diereigenaren steeds minder overzichtelijk en toegankelijk wordt. Het is positief dat marktstructuur, ketenvorming, tarieven en consumentenpositie onderwerp zijn van onderzoek en gesprek.

Tegelijkertijd willen wij de volgende punten nadrukkelijk meegeven:

- Kwetsbare diereigenaren en dieren zonder stem vormen een structurele realiteit, geen randverschijnsel. Marktontwikkelingen raken deze groep onevenredig hard en verdienen expliciete aandacht.
- Consumentenbescherming vraagt om meer dan prijsinformatie: transparantie over ketenverbanden, tarieven, all-in tarieven, betaalvoorwaarden en verzekeringsdekking is essentieel.
- In spoedsituaties werkt marktwerking beperkt. Juist daarom is transparantie vooraf en toezicht op structurele ontwikkelingen van groot belang.
- Verantwoord huisdierenbezit is een beleidskapstok die aanscherping behoeft en helpt markt, beleid en toezicht te verbinden.
- Goede doelen vervullen een noodzakelijke maar begrensde rol; structurele problemen vragen om publieke borging.
- Samenwerking is essentieel: gemeenten, dierenartsen, maatschappelijke organisaties, bewindvoerders, goede doelen en toezichthouders moeten elkaar versterken zodat dieren en eigenaren niet tussen systemen in verdwijnen.

Wij hopen dat ACM de signalen uit de praktijk nadrukkelijk betreft bij verdere reflectie en aanbevelingen. Niet om de markt te beperken, maar om deze beter te laten functioneren voor iedereen — juist ook voor wie het minst te kiezen heeft.

Bijlage – Overzicht aandachtspunten met verwijzingen

- Verantwoord huisdierenbezit als beleidskapstok
Verwijzing: Hoofdstuk 2 – begin
Toelichting: Definitie en beleidsmatige kapstok voor dierenwelzijn, marktwerking en consumentenbescherming.
- Spoedzorg en kwetsbare dieren
Verwijzing: Hoofdstuk 5 – midden/einde
Toelichting: Spoedzorg als eindpunt van uitgestelde zorg, hoge kosten en beperkte keuzevrijheid.
- Minima-huishoudens en data
Verwijzing: Hoofdstuk 1 en 3 – begin
Toelichting: Omvang doelgroep, inkomensdefinities en gevolgen van armoede voor dierenwelzijn.
- Dak- en thuisloze diereigenaren (verborgen groep)
Verwijzing: Hoofdstuk 8 – geheel
Toelichting: Onzichtbare groep met hoge zorgnood en grote betekenis van het huisdier.
- Markt, tarieven en ketenvorming
Verwijzing: Hoofdstuk 10 – begin/midden
Toelichting: Transparantie, all-in tarieven, betaalvoorwaarden en consumentenbescherming.
- Dierverzekeringen en informatie-asymmetrie
Verwijzing: Hoofdstuk 10 – midden/einde
Toelichting: Onduidelijke dekking, eigen risico's en beperkte vergelijkbaarheid.
- Communicatie en opleiding
Verwijzing: Hoofdstuk 11 – geheel
Toelichting: Communicatie als cruciale factor, Jip-en-Janneke-taal en rol paraveterinair.
- Identificatie & registratie – VOLG HET DIER
Verwijzing: Hoofdstuk 12 – geheel
Toelichting: Chip, registratie, handhaving en beleidsrelevantie.

- Preventie en handel in dieren

Verwijzing: Hoofdstuk 13 – geheel

Toelichting: Online handel, doorfok en druk op dierenzorg.

- Rol en grenzen goede doelen

Verwijzing: Hoofdstuk 14 – geheel

Toelichting: Goede doelen als handreiking, noodzaak publieke borging.

- Ethisch en wettelijk kader

Verwijzing: Hoofdstuk 15 – begin

Toelichting: Wet dieren, vijf vrijheden en oproep tot actie.

ACM-leeswijzer

Relatie tussen het conceptrapport 'Marktonderzoek medische zorg huisdieren' (ACM, 18-12-2025) en de praktijkbijdrage van Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn

Doel

Deze leeswijzer helpt om de praktijkbijdrage van Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn te plaatsen naast de bevindingen van ACM. Waar ACM analyseert hoe de markt functioneert, laat onze bijdrage zien voor wie die markt onvoldoende werkt, met name voor kwetsbare diereigenaren en dieren zonder stem.

1. Kwetsbare groepen (punt 1 in onze bijdrage)

ACM signaleert ongelijk effect van marktontwikkelingen. Onze bijdrage maakt zichtbaar dat minima-huishoudens en dak- en thuisloze diereigenaren een grote structurele groep vormen.

2. Verantwoord huisdierenbezit (punt 2, 4 en 5 in onze bijdrage)

Wij introduceren verantwoord huisdierenbezit als beleidskapstok die preventie, betaalbaarheid en dierenwelzijn verbindt.

3. Transparantie en informatie (punt 10 in onze bijdrage)

ACM ziet informatie-asymmetrie. Wij laten zien hoe dit in de praktijk leidt tot stress, wantrouwen en uitgestelde zorg.

4. Spoedzorg (punt 5 in onze bijdrage)

ACM constateert beperkte keuzevrijheid. Wij tonen dat spoedzorg vaak het eindpunt is van uitgestelde zorg, met extra drempels voor kwetsbare groepen.

5. Ketenvorming (punt 10 in onze bijdrage)

ACM analyseert schaalvergroting. Wij voegen het perspectief van kwetsbare consumenten toe.

6. Verzekeringen (punt 10 in onze bijdrage)

ACM signaleert complexiteit. Wij laten zien dat verzekeringen voor minima vaak geen reëel vangnet zijn.

7. Goede doelen (punt 14 in onze bijdrage)

Goede doelen zijn noodzakelijk maar begrensd. Structurele borging is nodig.

8. Preventie (punt 13 in onze bijdrage)

Instroom van problemen via handel en doorfok vergroot druk op de zorg.

9. Wettelijk kader (punt 15 in onze bijdrage)

Onze bijdrage verbindt marktobservaties aan de Wet dieren en de vijf vrijheden.

Slot (punt 16 in onze bijdrage)

Samen bieden het ACM-rapport en onze praktijkbijdrage een completer beeld voor reflectie en vervolgacties.